

Raskaudenkeskeytys

Arvoisa lukija, tämän lehtisen tarkoituksena on antaa tietoa raskaudenkeskeytyksestä ja sen mahdollisesti herättämistä tunteista sekä reaktioista.

Raskaudenkeskeytys on hyvin yksilöllinen tapahtuma. Päätöksentekotilanteessa tunteet ovat usein ristiriitaisia ja vaihtelevat nopeasti. Näitä tunteita voivat olla esimerkiksi herkistyminen, haavoittuvuus, suru, luopuminen, helpotus tai syyllisyys. Ajatukset ja tunteet saattavat olla raskaudenkeskeytyksen eri vaiheissa hyvinkin ristiriitaisia, sillä aina ei ole helppoa ratkaista elämänsä suuntaa. Sisäinen varmuus siitä, että on tehnyt elämäntilanteeseen nähden hyvän päätöksen, on tärkeää. Se ehkäisee mielialan vaihteluita ja auttaa tunteiden läpikäymistä raskauden keskeytyksen jälkeen.

Keskustele asiasta läheisen ihmisen kanssa. Käykää yhdessä läpi näkemykset ja tunteet, joita raskaudenkeskeytys herättää. Läheinen ihminen voi auttaa selkeyttämään päätöksentekoa. Pyri myös löytämään päätös, jonka uskot kantavan läpi koko elämän. Mitä tarkempaan päätöstä pohtii, sitä paremmin ennaltaehkäisee raskaudenkeskeytyksen henkisiä vaikutuksia. Raskaudenkeskeytyksen kokenut tarvitsee paljon tukea ja siksi olisi toivottavaa, että ystävä tai muu läheinen ihminen pystyisivät osallistumaan raskauden keskeytysprosessiin.

Raskausviikot alle 12+0 lähete oman asuinalueen ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan terveydenhoitajalta.

Raskausviikot yli 12+0 lähete lääkäriltä, lääkärinlausuntoa ja Valviran (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto) lupaa varten.

Naistentauti- ja äitiysyksikköön tullessa ota mukaan henkilöllisyystodistus.

Miten raskaudenkeskeytys tehdään?

Raskaudenkeskeytys tehdään yleensä lääkkeellisesti (noin 90 %). Lääkkeellinen raskauden keskeytys tarkoittaa istukan toiminnan lopettamista lääkehoidolla ja siitä seuraavaa kohdun tyhjentymistä.

Lääkkeellinen raskaudenkeskeytys voidaan tehdä kotona, jos raskausviikot ovat alle 10. Kotona täytyy kuitenkin olla täysi-ikäinen henkilö tukena. Raskausviikon 10 jälkeen raskaudenkeskeytys suoritetaan sairaalassa. Vain joitakin tehdään kirurgisesti yksilöllisistä syistä.

Ensimmäisellä käynnillä

Lääkäri varmistaa raskauden keston ja sijainnin gynekologisella- ja ultraäänitutkimuksella. Tämän jälkeen lääkäri keskustelee raskauden keskeytyspäätöksestä ja varmistaa, että nainen haluaa keskeytyksen. Tämän jälkeen hoitaja antaa ohjeet hoidon etenemisestä ja tabletin, joka aloittaa raskaudenkeskeytyksen. Ensimmäinen lääke voi aloittaa vuodon vuorokauden kuluessa, mutta varsinainen kohdun lääkkeellinen tyhjennys aloitetaan 24–72 tunnin kuluessa kotona tai sairaalassa.

Toisella käynnillä tai kotona

24–72 tunnin kuluttua laitetaan emättimen pohjukkaan tabletit, jotka supistavat kohtua ja pehmentävät kohdunkaulaa. Tabletit edesauttavat kohdun tyhjenemistä eli saattavat raskaudenkeskeytyksen loppuun. Kohdun supistelu aiheuttaa alavatsakipua, jotka ovat alkuraskauden keskeytyksessä verrattavissa kuukautiskipuihin. Myöhemmillä viikoilla tehty raskaudenkeskeytys aiheuttaa yleensä enemmän kipua kuin alkuraskauden keskeytys.

Kipua hoidetaan kipulääkkeillä. Kohdun verinen vuoto ja kohdun supistelusta merkinä oleva alavatsakipu alkavat yleensä 3–4 tunnin kuluessa tablettien annostelun jälkeen. Raskaudenkeskeytys tapahtuu usein saman päivän aikana ja vuodon alettua/ kohdun tyhjennyttyä pääset kotiin, ellei sinulla ole pahoinvointia tai kovia kipuja. Lääkäri määrää sairauslomaa raskaudenkeskeytyksestä toimenpidepäivän ja tarvittaessa seuraavan päivän. Raskaudenkeskeytyslääke aiheuttaa kipua ja verenvuotoa. Kipu johtuu kohdun supistelusta sekä synnytyskanavaan kohdistuvasta paineesta. Kipu loppuu nopeasti kohdun tyhjennyttyä.

Verenvuodon aiheuttaa raskausmateriaalin poistuminen kohdusta. Vuoto voi olla ajoittain erittäin runsasta ja voi sisältää myös verihyytymiä. Raskaudenkeskeytyslääkkeet voivat aiheuttaa myös huimausta ja pahoinvointia.

Alkuraskauden lääkkeellisen keskeytyksen kotihoito

Lääkkeellinen keskeytys on myös mahdollista suorittaa kotona alkuraskauden aikana, jos lääkärin määräämät ehdot siihen täyttyvät. Ehtoja ovat esimerkiksi se, että potilas sitoutuu suorittamaan raskauden keskeytyksen täysin loppuun, raskausviikkoja on alle 10, henkilö on täysi-ikäinen ja hänellä on aikuinen tukihenkilö kotona kohduntyhjennyspäivänä. Kotona tehtävä raskauden keskeytys ei eroa sairaalassa tehdystä lääkkeellisestä keskeytyksestä, sillä siinä käytetään samoja lääkkeitä kuin sairaalassa. Hoitaja antaa mukaasi lääkkeet ja kirjalliset ohjeet sekä puhelinnumeron, josta soittaa apua tarvittaessa.

Kirurginen eli operatiivinen keskeytys

Kirurginen raskaudenkeskeytys tehdään päiväkirurgisena toimenpiteenä nukutuksessa. Toimenpiteen jälkeen hoitaja seuraa vointia heräämössä noin 2 tuntia, jonka jälkeen voi lähteä kotiin taksilla tai hakijan kanssa. Kotona täytyy olla yli täysi-ikäinen tukihenkilö seuraavan yön yli. Sairaslomaa saa lääkärin määräyksestä yhden vuorokauden.

Kivunhoito

Alkuraskauden keskeytyksen aiheuttamaan kipuun auttavat tulehduskipulääkkeet esimerkiksi:

parasetamolia 1 g tai ibuprofeinia 600 mg kolmesti vuorokaudessa. Osastohoidon aikana kivunhoitoon käytetään tarvittaessa vahvempaa kipulääkitystä. Kipuun voi auttaa myös liikkuminen ja lämpö- tai kylmähauteet.

Toipuminen

Henkinen toipuminen tapahtuu ajan kuluessa. Raskaudenkeskeytyksen jälkeen on hyvä käydä kokemus läpi keskustelemalla tunteista ja reaktioista läheisen ihmisen kanssa. Ongelmien ilmetessä voi saada tukea esimerkiksi mielenterveystoimistoista, sosiaalityöntekijöiltä tai omasta terveyskeskuksesta terveydenhoitajalta.

Puhtaudesta huolehtiminen

Raskaudenkeskeytyksen jälkeen on tärkeää. Vaihda side usein alapesun yhteydessä. Vältä ammekylpyjä, uimista, yhdyntää sekä tamponin käyttöä jälkivuodon ajan.

Jälkivuoto

Kestää lääkkeellisessä raskaudenkeskeytyksessä tavallisesti 7–14 vuorokautta ja kirurgisessa keskeytyksessä yleensä alle viikon. Vuoto on aluksi veristä, mutta vaalenee nopeasti. Pidättäydy sukupuoliyhdyntästä jälkivuodon ajan tulehdusvaaran vuoksi. Hedelmällisyyteen raskauden keskeytyksellä ei ole vaikutusta. Uusi raskaus voi alkaa milloin tahansa, siksi on tärkeää huolehtia raskauden ehkäisystä.

Jos sinulle tulee 2 viikon aikana korkea kuume ja pahan hajuisen vuoto, alavatsakivut tai vuoto runsastuu yllättäen, ota yhteyttä oman alueen terveyskeskukseen tai Naistentauti- ja äitiyksikköön.

Toimenpiteen turvallisuus

Suomessa raskaudenkeskeytykset tehdään valvotusti ja ovat siten yleensä turvallisia. Kuitenkaan vakaviltakaan seuraamuksilta ei voi täysin välttyä ja siksi ohjeiden noudattaminen on tärkeää. Alle 7 %:ssa esiintyy poikkeavan runsasta vuotoa, istukkakudoksen jäämistä kohtuun, tulehduksia tai leikkaushoitoa vaativia ongelmia.

Ehkäisy

Ehkäisyn aloitus on tärkeää. Ehkäisytabletit, -rengas tai -laastari aloitetaan viimeistään seuraavana päivänä raskaudenkeskeytyksen jälkeen. Ennen raskaudenkeskeytystä yhteistyössä lääkärin kanssa valitaan ehkäisymenetelmä, koska uusi raskaus voi alkaa jo ennen seuraavia kuukautisia. Erilaisia raskauden ehkäisymenetelmiä ovat esimerkiksi:

- Ehkäisytabletit, -kapselit ja -laastarit
- Hormonikierukka
- Kondomi

Lisää tietoa erilaisista ehkäisymenetelmistä saa naistentauti- ja äitiisyksikön hoitajilta sekä oman terveyskeskuksen perhesuunnitteluneuvolan terveydenhoitajalta.

Jälkitarkastus

Jälkitarkastuksen sijaan Naistentauti- ja äitiisyksiköstä annetaan mukaan noin 5 viikon kuluttua (kuitenkin ennen 12 rvk täyttymistä) virtsasta tehtävä raskaustesti, jolla varmistetaan ettei raskaus jatku. Jos testin tulos on edelleen positiivinen, soita aika Naistentauti- ja äitiisyksikköön tilanteen tarkastamista varten. Jos testi on negatiivinen, on raskaus keskeytynyt.

Yhteystietoja

- Ajanvaraus Naistentauti- ja äitiisyksikkö ma-pe klo 8.00–14.00 p. 014 269 1023
- Kaikki keskeytykseen liittyvät asiakkaan kysymykset tai mahdolliset komplikaatiot Sairaala Nova Naistentauti- ja äitiisyksikkö ma-pe klo 8.00–14.00 p. 014 269 1023

tai päivystysaikana Synnytysyksikkö p. 014 269 1204

Käyntiosoite: Sairaala Nova 2

Postiosoite: Hoitajantie 3, 40620 Jyväskylä

Tietoa raskauden keskeytyksestä:

hyvaks.fi/asiointi/terveysasemat

[Oman asuinalueen ehkäisy- ja perhesuunnittelu](#) (linkki)